

מאיר סובר שובר כשומר שכר וחייב אף בגניבה ואבידה. ורבי יהודה סובר כשומר חינם, וחייב רק אם פשע. וכן גרס רב נחמן.

אך מקשה הגמרא: **אי הכי**, שהשובר דינו או כשומר חינם או כשומר שכר, תיקשי, וכי **ארבעה** שומרים הם?

והלא **שלשה** נינהו! שהשובר אינו שומר נוסף אלא הוא כשומר חינם או כשומר שכר!

אמר רב נחמן בר יצחק: ד' שומרון החייבים לשמור הם, ודיניהם, כשלא שמרו, ומתה הבהמה או שנגנבה, הם **שלשה**.

החוא **רעיא**, מעשה ברועה, שהי שומר בהמות של אחרים בשכר, דהוא **קא רעי חיותא אגודא** [על שפתו] **דנהר פפא** [שם נהר].

שריג, הוחלקה חדא **מינייהו**, ונפלת **למיא**, ומתה.

אתא לקמיה דרבה, ופטריה כדין אונס.

אמר רבה: הנימוק שלי לפוטרו, כי **מאי הוי לי למעבד?** מה הוא היה יכול לעשות כדי למנוע את ההחלקה הזאת, ולכן אנוס הוא, כי **הא נטר כדנטרי אינשי!** הרי הוא שמר צג-ב כדרך השומרים, ולא היה לו להעלות על דעתו שמא תחליק, כיון שכך היא רגילות האנשים, שלא לחשוש לזה!

אמר ליה **אבוי** לרבה: **אלא מעתה**, אם שומר שמר כדרך שבעלי הבהמות רגילים לשמור, והוזקה הבהמה, שלדבריך הוא פטור, מה יהיה הדין, אם על **למתא בעידנא** דעיילי **אינשי** [נכנס השומר לעיר בשעה

שומר חנם והשואל, נושא שכר והשובר.

שומר חנם נשבע על הכל שלא פשע, ופטור מלשלם.

והשואל משלם את הכל, אף את האונסים.

ונושא שכר והשובר, נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה, שכל אלו אונסים הם, ופטורים מאונסים. ומשלמין את האבידה ואת הגניבה.

גמרא:

מאן תנא ששנה את משנת **ארבעה שומרים?**

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: רבי מאיר היא.

אמר ליה רבא לרב נחמן: מי איכא תנא דלית ליה **ארבעה שומרון**, עד שאתה מעמיד את משנתנו כרבי מאיר דוקא! ?

אמר ליה: הכי **קאמינא** לך: **מאן תנא**, מיהו התנא ששנה את משנתנו, הסובר **שובר כנושא שכר**, וחייב אף בגניבה ואבידה, רבי מאיר היא.

ומקשה הגמרא: והא רבי מאיר, **איפכא שמעינן ליה?**

דתניא, **שובר כיצד משלם?** רבי מאיר אומר: **כשומר חנם** ואינו חייב אלא אם פשע בשמירה. רבי יהודה אומר: **כשומר שכר** וחייב אף בגניבה ואבידה.

ומתוצת הגמרא: רבה בר אבוח **איפכא קתני**, גירסתו בבביתא היתה הפוכה: רבי

שדרך בני אדם להניח את הבהמות לבד בשדה, ולהכנס לעיר], ואינם חוששים שמא יקרה דבר בשעה שהם נכנסים, האם תאמר **הכי נמי דפטור**, משום ששמר כדרך שרגילים לשמור?

אמר ליה: אין. אכן כך הוא הדין.

והוסיף ושאל אב"י את רבה: אילו **גנא פורתא**, ישן השומר קצת, ולא שמר, והיה זה **בעידנא** [בזמן] **דגנו אינשי**, שרגילים הם לישון ואינם חוששים שיקרה דבר, האם **הכי נמי דפטור**, היות ששמר כדרך שרגילים לשמור, ואנוס הוא.

אמר ליה: אין. (35)

איתיביה אב"י לרבה, מבריייתא, ששינונו בה: **אלו הם האונסיין ששומר שוכר פטור עליהן: כגון במקרה של תקיפת שורדים, המתואר בספר איוב [פרק א], "ותפל שבא ותקחם, ואת הנערים הכו לפי חרב"**, שאין באפשרות השומר להתקומם נגדם.

ומשמע משם, שאם היה באפשרותו לשמור אלא שלא חשש לשמור, אין זה פטור אונס.

אמר ליה: התם, מה שהצריכה הבריייתא דוקא אונס שאפילו אם ינסה לשמור מזה הוא לא יצליח, מדובר **בחזני מתא**, בשומרי

35. במחלוקת רבה ואב"י בשומר שוכר ששמר כדרך השומרים אם הוא פטור. רבה פטר ואב"י חייב,

ביאר רש"י, שסברת רבה היא, כיון שחשש לשמור כדרך השומרים, פטור הוא מחמת פטור אונס, שלא עלה על דעתו לשמור יותר מהרגילות. ואב"י סובר, ששומר שוכר חייב בשמירה יתירה כיון שהוא מקבל שכר.

ואב"י שחייב, סובר שהשומר כדרך השומרים אינו אנוס אלא הוא בגדר גניבה ואבידה. ושומר שוכר שחייב בגניבה ואבידה, חייב גם אם לא חשש לשמור יותר מדרך השומרים.

והרשב"א סובר, מה שחלק אב"י על הפטור הזה, הוא בגלל שסבר שאין שומר שוכר נפטר אלא אם הגיע האונס לגוף החפץ, כגון שמתה הבהמה או נאבדה, אבל אם האונס הוא בשומר, כגון שנאנס ונרדם, או שתקפו חולי גדול, ולא היה יכול לשמור, חייב. אבל בעצם הסברא, שמי ששמר כדרך השומרים זה אנוס, הוא מודה לרבה. אלא שאף אונס זה, היות והוא לא אונס בגוף החפץ אלא בשומר עצמו, אין זה אונס הפטור.

ובתוספות לעיל דף מ"ב דנו, מה דין שומר שוכר שנאנס ונחלה, ולא יכל לשמור על הפקדון, ונגנב. האם הוא חייב, או פטור, שהרי הוא אנוס.

והוכיחו התוספות, שאם תאמר שהוא אנוס ופטור, מדוע מבואר בגמרא בכמה מקומות ששומר שוכר הטוען טענת גנב ונמצא שקרן, שהוא עצמו אכל את הפקדון, ששומר חייב מתחייב לשלם כפל. אבל שומר שוכר, כיון שאף כשאומר שנגנב הרי הוא משלם קרן, אם נמצא שקרן אחר כך אינו משלם כפל. וזו חומרא בשומר חייב על שומר שוכר.

והרי יש אפשרות ששומר שוכר יטען טענת גניבה ויהיה פטור, אם יטען שנאנס ונחלה ונגנב, שזו גניבת אונס שהוא פטור עליה, ואם ימצא שקרן, שהוא עצמו אכלו, שישלם כפל. ועל כרחק, ששומר שוכר חייב כשנאנס ולא שומר עד שיגיע אונס לגוף החפץ ששמר בכל כוחו וגבר עליו גנב מזוין והוציא מידו.

ולפ"ז הקשה הרשב"א, שלרבה שבשמר כדרך השומרים פטור הוא מדין אונס, ואם כן לפי רבה יש לנו גניבה באונס שיפטר עליה

שמירה יתירה, יותר מהחיוב המוטל על שומר שכר, אלא הוספתי בשמירה לשמור **כחזני מתא**, החייבים לשמור בכל כוחם, ולא להסתפק בכדרך השומרים.

איתיביה אביי לרבה מברייטא, ששנינו בה: **רועה שהיה רועה בהמות של אנשי העיר בשכר, והניח עדרו, ובא לעיר. בא זאב וטרף, ובא ארי ודרם** בשעה שהיה בתוך העיר, **אין אומרים**, כיון שפושע הוא בהליכתו אולי **אילו היה שם היה מציל**. אין אנו תולים כל נזק בפשיעתו, בטענה שיתכן ואילו לא היה הולך לא היה קורה הנזק.

אלא, אומדין משערים אותו: אם היה יכול להציל באם לא היה הולך לעיר אלא היה נשאר לשמור, שאז היה יכול להספיק להעבירם למקום אחר, הרי הוא **חייב. ואם לאו, פטור**.

ומדייק אביי: **מאי לאו, דעל בעידנא דעיילי אינשי**, כדרך שרגילים השומרים להכנס, ואף על פי כן, אילו היו אומדים אותו שהיה יכול להציל, הוא היה חייב, על אף ששמר כדרך השומרים.

וקשה לרבה, הפוטר כששמר כדרך השומרים.

אמר ליה רבה: **לא באופן הזה מדברת**

העיר בלילות, שעליהם סומכים כל אנשי העיר בלילה, וצריכים לשמור יותר ולחשוש לכל דבר, ואין להם טענת פטור ששמרו כדרך השומרים.

איתיביה אביי לרבה, מברייטא ששנינו בה: **עד מתי שומר שכר חייב לשמור? כלומר, כמה הוא חייב לשמור, ורק כשישמור כך, ובכל זאת יוזק הפקדון, רק אז הוא יהיה פטור מחמת אונס?**

עד כדי האמור ביעקב אבינו, בשומרו את צאן לבן: [בראשית לא] **"הייתי ביום אכלני חורב, וקרח בלילה"**. והוא שיעור כל מה שביכולתו לעשות. ומשמע שאם היה ביכולתו לשמור ולמנוע את הנזק, אלא שלא חשש לזה, הוא חייב, ואינו פטור מחמת ששמר כדרך השומרים

אמר ליה: התם נמי, כחזני מתא. שומרי העיר בלילה, החייבים לשמור יותר מדרך השומרים, ועליהם לחשוש לכל דבר.

אמר ליה: אטו וכי יעקב אבינו, שאמר ללבן **"הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה"**, חזן **מתא הרה?** הרי שומר לבן לחוד היה, ואינו חייב לשמור יותר מכדרך השומרים.

ומתרצת הגמרא: **דאמר ליה יעקב ללבן: נטרי לך, שמרתי עבורך נטירותא יתירתא,**

ואם יטען שבאותה שעה נגנבה הבהמה, אין זו פטור גניבת אונס, אלא פטור שהבהמה נגנבה כשלא היה שומר, ואין חיוב כפל כשימצא שקרן אלא כשפטור עצמו בגניבה, ולא בטענה שלא היה שומר באותה שעה.

נמצא, שלפי רש"י: סברת רבה הוא מחמת פטור אונס, וסברת אביי שאין זה אונס.

שומר שכר כשיטען ששמר כדרך השומרים ונכנס לעיר בשעה שרגילים השומרים להכנס ונגנבה הבהמה ואם ימצא שקרן והוא עצמו אכלו יתחייב כפל?

ולכן סובר הרשב"א, שסברת רבה ששמר כדרך השומרים הוא פטור, שבזמן ההוא אין לו דין שומר, וכאילו לא קיבל לשמור בזמנים אלו.

הברייתא. אלא באופן דעל בעידנא דלא עיילי אינשי, שלא שמר כדרך השומרים. ותמהה הגמרא: אי הכי, פושע הוא! שהרי הוא הניח את הבהמות באופן שאין דרך להניחם, ונכנס לעיר, ואמאי פטור אילו משערים שלא היה יכול להציל?

והרי הדין הוא שאם היה תחילתו בפשיעה, כגון כאן, שהניח הבהמות ובא לעיר בשעה שאין דרך בני אדם להניחם ללא שמירה, והניחם חשופים לכל מיני נזק, וסופו באונס, שבא זאב וארי, שאינו יכול להציל מהם, חייב! (36)

ולפי הרשב"א: סברת רבה שבשעה שאין רגילות לשמור לא התחייב מלכתחילה לשמור בזמנים אלו, ואיננו שומר כלל. וסברת אביי היא, שהרי הוא שומר, ומה שאין זה אונס הוא מחמת שלא הגיע האונס במקרה הנזק [שהרי קרה מעשה גניבה וכדומה שהיה אפשר להציל מזה] אלא הוא אונס בשומר [שלא חשב לשמור בשעה זו, שהדרך להניח את הבהמות ללא שמירה].

36. והקשו הראשונים, והרי אם אנו משערים אותו שאף אם היה שם לא היה יכול להציל, מדוע יתחייב מצד תחילתו בפשיעה וסופו באונס? והרי אין דין תחילתו בפשיעה מחייב באונסים אלא באונס כזה שאילו לא היה פושע בתחילה, לא היה קורה האונס בסוף. ואילו כאן, הרי אף אם היה נשאר שם ולא היה נכנס, לא היה יכול להציל?

ותירץ הרי"ף, שאביי ורבה סוברים, שתחילתו בפשיעה מחייב גם באונס שלאחריו, אפילו באונס שלא מחמת הפשיעה. ואין הלכה כן.

והראב"ד תירץ, שכאן האונס הוא כן מחמת הפשיעה, שהיה עליו להכניס את העדר איתו ולא היה הארי פוגשם בחוץ.

והיינו שנחלקו הרי"ף והראב"ד מהי פשיעתו: הרי"ף סובר, שהפשיעה היא במה שנכנס, והיה עליו להשאר.

והראב"ד סובר, שמחויבי שמירתו היה עליו להכניס את העדר איתו, ולכן, אונס הארי בא מחמת הפשיעה.

הקשו הראשונים, אף לפי אביי, המחייב שומר שעל בעידנא דעיילי אינשי, מדוע אם כן אם על בעידנא דעיילי אינשי אומדים אותו אם יכל להציל מהנזק ואם לאו פטור, והרי אסור לו להכנס, ושיתחייב מדין תחילתו בפשיעה וסופו באונס?

ותירצו, שלפי אביי, הנכנס בשעת הרגילות להכנס אינו פושע, אלא זהו כעין גניבה ואבידה, ששומר שכר חייב בהם, לפי שעליו לשמור שמירה יתירה על הרגילות. ותחילתו בגניבה ואבידה וסופו באונס פטור, ורק תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב.

והטעם ביארו האחרונים: שבפשיעה השומר מתחייב על עצם הפשיעה (אם הוא ניזוק בסופו של דבר) כיון שהפשיעה היא תחילתו של נזק שהבהמה חשופה לנזקים. וממילא אף אם יקרה אונס גם זה נכנס בכלל הנזק של הפשיעה, שכל זה קרה בהפקרת הבהמה לנזקים. ואף שמנזק מסוים זה לא היה לו לחשוש, אבל כיון שעצם הפשיעה היתה אסורה הרי הפשיעה עצמה היא הנזק.

מה שאין כן שומר שכר שאינו שומר מגניבה ואבידה, אין זה תחילה של נזק, כיון שהנזק אינו ודאי. אלא, שאם יגנב החפץ, הרי יש עליו טענה שהיה צריך למנוע את הגניבה. וכשלא מנע הוא משלם. אבל אי אפשר לכלול באי שמירתו מהגניבה את שאר מיני האונסים, שאין מצב אי השמירה מגניבה מצב של נזק שאפשר לחייב עליו בעצמו, שאינו מצב שחשוף לנזקים.

העדר.

ומקשה הגמרא: **והיכן מצינו בשומר שכר שחייב באונסין?** והרי אנוס הוא מהארי, ומדוע עליו להוציא הוצאות לשכור אנשים להבריח את האונס.

עונה הגמרא: **חייב הוא להוציא**, משום **דהדר שקיל דמיהק**, שהוא חוזר ונוטל את שכר המסייעים להברחת הארי **מבעל הבית**. ונמצא שאינו מוציא מכיסו. אלא, שמחובת שמירתו היא, להוציא בינתיים מכיסו לצורך השמירה.

אמר ליה רב פפא לאביי: אי הכי, שאת דמי המסייעים בהברחת הארי משלמים הבעלים, **מאי אהני ליה מינה**, מה מרוויח הבעלים מהצלת בהמותיו כשהשומר שוכר מסייעים להצלה עד כדי דמי בהמותיו! והרי לא הרויח כלום מההצלה, כי באותו הממוץ, היה קונה שוב בהמות.

ומתרץ אביי: **נפקא מינה**, הועילה לו ההצלה **לכושרא דחיותא** [כושר הבהמות], שרגילות הן לצרכיו.

אי נמי, לטרחא יתירתא, שלא יצטרך לטרוח לקנות בהמות אחרות במקומן.

רב חסדא ורבה בר רב הונא, לא סבירא להו **הא דרבה**, הפוטר שומר שכר כששומר כדרך השומרים. משום **דאמרי: להכי יהבי לך אנרא**, שכר על השמירה, **לנטורי לי נטירותא יתירתא**, כדי שתשומר יותר מדרך השומרים, ואין זה אונס, אלא בגדר עבירה.

בר אדא סבולאה, היה שומר בהמות בשכר, **הוי קא מעבר חיותא**, העביר את הבהמות **אגמלא**, על הגשר שעל גבי נהר ד"נרש".

ומתרתת הגמרא: **כאן מדובר בכגון דשמע קל קולו של אריה, ועל. ולכן אף כניסתו לעיר היא באונס**, משום שפחד מן הארי.

אך שואלת הגמרא: **אי הכי**, שנכנס מפחד הארי, כיצד אומרת הברייתא **שאומדין אותו** אילו היה יכול להציל אם לא היה נכנס לעיר? והרי **מאי הוה ליה למעבר?** הרי הוא המתין עד הרגע האחרון, ולא הצליח לעשות כלום, וברח.

ומתרתת הגמרא: **משערים אותו האם היה לו אפשרות וזמן לקדם את הארי ברועים ובמקלות להבריחו**.

אך מקשה הגמרא: **אי הכי**, שמשערים אולי היה יכול להבריח את הארי, **מאי איריא**, מדוע דוקא **שומר שכר** משערים אותו אם היה יכול להבריחו ברועים ובמקלות?

והרי **אפילו שומר חנם**, נמי מוטל עליו לנסות להבריח את הארי על ידי רועים ומקלות!

דהא מר, רבה, **הוא דאמר: שומר חנם שהיה לו לקדם ברועים ובמקלות, ולא קדם, חייב?**

ומתרתת הגמרא: **שומר חנם**, צריך לנסות להבריח הארי אם יש לו רועים ומקלות הבאים לעזרתו **בחנם**. ואילו **שומר שכר**, צריך לטרוח לגייס רועים לעזרתו אפילו **בשכר**. והברייתא, שדיברה דוקא בשומר שכר, זה בידוע שלא היתה לו אפשרות להביא עזרה בחינם. וכיון שהוא שומר שכר, משערים גם אם היה לו אפשרות וזמן לשכור אנשים,

ועד כמה ממוץ צריך שומר שכר לשלם לעזרה? **עד כדי** שווי דמיהק של הבהמות

דחפה חרא לחברתה, ושדיתה [וזרקתה] במיא.

אתא לקמיה דרב פפא, חייביה לשלם.

אמר ליה בר אדא, השומר, לרב פפא: מאי הוה לי למעבר.

אמר ליה: אבעי לך לחשוש יותר, לעבורי חרא חרא, להעבירן כל אחת לבדה, כדי שלא תוכל האחת לדחוף את חברתה.

אמר ליה: האם ידעת ביה כבר אחתיך, וכי מכיר אתה שומר שהוא בן אומתך, דמצי למעבר חרא חרא. המסוגל להעביר עדר של בהמות, אחת אחת, על כזה גשר?! הלא שמרתי כדרך השומרים, ואין מי שחושש להעביר בהמות על גבי הנהר אחת אחת שמא תדחוף האחת את חברתה.

אמר ליה: כבר צווחו קמאי דקמך לפוטרים באופן כזה משום ששמרו כדרך השומרים, ולא איכא ראשנה בהו.

אדם הנקרא בשם "איבו", אפקיד כיתנא, בי בביתו של רוניא.

אזל "שבור", גזלן מזוין היה, שמטיח מיניה, חטף מרוניא את הפקדון שהופקד אצלו.

לפוף הוכר הגנב, ותפסוהו.

אתא לקמיה דרב נחמן, חייביה רב נחמן את רוניא הנפקד לשלם, ואף שהיה אנוס, כיון שהוכר הגנב ואין לו הפסד אם ישלם, שהרי יוציא ממונו מהגזלן, ולכן, עליו לשלם, והוא יטרח להוציא את הממון מן הגנב.

לימא פליגא רב נחמן, שחייבו לשלם, על דרב הונא בר אבין:

דשלה רב הונא בר אבין: נגנבה באונס ואחר כך הוכר הגנב, אם שומר חנם הוא, יש בידו את הברירה: רצה השומר, הרי הוא נשבע שלא פשע ונגנבה באונס, ופטור. ואם רצה השומר לשלם, משלם לבעלים, והשומר עושה עמו דין, ומוציא הממון מיד הגנב.

אבל, אם שומר שכר הוא, משלם לבעלים. והשומר עושה עמו דין, ואינו נשבע לפטור עצמו שהיה באונס, כיון שאין כאן הפסד ממון. לפי שיכול להוציא הגניבה מן הגנב, ולכן הוא משלם לבעלים ועליו לטרוח להוציא מהגנב.

והרי רוניא היה שומר חנם, ובכל זאת חייבו רב נחמן לשלם על הגניבה, ולא כרב הונא, שאמר שומר חנם, אם רוצה, הרי הוא נשבע, ופטור. (37)

שבועה שהגניבה קרתה באונס בשביל להיפטר. אבל אם כבר נשבעו, בזה הם חלוקים, ששומר חנם אינו טורח עם הגנב. אבל שומר שכר צריך לטרוח ולהוציא מן הגנב.

והקשו הראשונים, אם כן מה הקשתה הגמרא שרוניא שהיה שומר חנם אינו צריך לעשות דין עם הגנב? הרי לרבא אף שומר חנם צריך לעשות דין, ורק אם נשבע הוא פטור, ולגבי

37. בסוגיא בבא קמא נחלקו אביי רבא בדין זה.

אביי סובר: ששומר חנם, אם הוא רוצה, נשבע שנגנב מידו באונס. ואם הוא רוצה, עושה דין עם הגנב. ושומר שכר, עושה דין עם הגנב ואינו נשבע.

ורבא סובר: בין שומר שכר ובין שומר חנם, צריכים לעשות דין עם הגנב, ולא מועילה להם

ידוע הבבלי אומר משום רבי מאיר: באו הזאבים מרוח אחת אינו אונס, משתי רוחות אונס.

הלפטים הרי זה אונס. ומפרש בגמרא איזה לפטים

הארי הדוב והנמר והברדלס והנחש, הרי אלו אונס.

אימתי כל האופנים שלמדנו הם אונס? בזמן שבאו מאליהן. אבל אם הוליכן הרועה למקום גדודי היה ולפטים, אינו אונס.

מתה כדרכה הרי זה אונס.

סגפה עינה ברעב או שהעמידה בקיץ בשמש או בחורף בקור ומתה, אינו אונס. ואף אם לא ברור אם מתה מחמת מה שסיגפה חייב, שתולים אנו מיתתה במה שסיגפה.

הטירחה ללכת לבית דין להוציא מן הגנב את החפץ. אבל אין השומר משלם לבעלים כלום. והוכיח כן הרשב"א ממה שמבואר בגמרא לפי רבא, שעל שומר חניס, על אף שהוא פטור בגניבה, יש לו לטרוח ולהתדיין עם הגנב. והקשה, שלפי רש"י שעל השומר קודם לשלם, איך יתכן לחייב שומר חניס בדבר שהוא פטור ממנו? ובשלמא אם כל החיוב הוא רק לטרוח, אנו אומרים כשם שאם היה בא הגנב והיה רואהו השומר חניס, היה עליו לטרוח ולמנוע ממנו לגנוב, כן הוא הדין גם לאחר הגניבה, אם יש לו אפשרות לטרוח ולהוציא מן הגנב, עליו לטרוח בזה. אבל לחייבו לשלם על הגניבה שקרתה, הרי הוא פטור מזה בכלל.

אמר רבא: התם, פשע רוניא, כי גברי דפרמוסקא, אנשי השלטון, הוו קיימי שם בשעת הגניבה. דאי רמא קלא, אם היה מרים קולו בצעקה, הוו אתו ומצלין ליה. וכיון שפשע בכך שלא צעק, חייב הוא לשלם.

מתניתין:

משנה זו באה להגדיר מה הוא מצב של אונס לגבי חיוב שומרים:

זאב אחד שתקף את הצאן, אינו אונס, היות שיכול השומר לגרשו.

שני זאבים, הרי זה אונס.

רבי יהודה אומר: בשעת משלחת זאבים מכת זאבים שניכר שזו מכה משולח מן השמים, אף זאב אחד אונס. שבשעת מכה אף זאב אחד תוקף ואי אפשר לעמוד נגדו.

שני כלבים אינו אונס, שיכול לגרשם.

רוניא, לא נאמר בו שנשבע כבר, ולכן חייבו רב נחמן כדעתו של רבא?

ותירצו שידעה הגמרא שרוניא כבר נשבע, ורק אחר כך נמצא הגנב.

ובפירוש "עושה עמו דין" פירשנו כשיטת רש"י, שדינו של השומר לעשות דין עם הגנב מחייב אותו לשלם לבעלים, על אף שהגניבה נעשתה באונס ובאונס הרי הוא פטור משלם, כיון וכחיוס אין זה שאלה של הפסד ממון אלא השאלה מי יטרח להוציא מן הגנב והשומר חייב בטירח זה אף הוא חייב קודם לשלם ואחר כך יטרח לצורך עצמו להוציא את הממון מהגנב.

אבל שיטת הרשב"א ועוד ראשונים, שאין השומר מתחייב בתשלום, היות והגניבה נעשתה באונס. אלא על השומר מוטלת רק

עלתה לראשי צוקין, בעל כורחו, שלא הצליח למונעה מלעלות, ונפלה בעל כורחו, הרי זה אונס.

העלה לראשי צוקין ונפלה, אפילו בעל כורחו, ומתה, אינו אונס, שלא היה לו להעלותה לצוק.

גמרא:

שנינו במשנתנו: זאב אחד אינו אונס.

ומקשה הגמרא: והתניא בברייתא להיפך: זאב אחד אונס!

אמר רב נחמן בר יצחק: ההיא, הברייתא המחשיבה זאב אחד לאונס, בשעת משלחת זאבים [מכת זאבים], ורבי יהודה היא, האומר במשנתנו, בשעת משלחת זאבים אפילו זאב אחד אונס.

שנינו במשנה: הלסטים, הרי זה אונס.

ומקשה הגמרא: אמאי? לוקי [העמד] גברא להדי [מול] גברא, והיה על הרועה להתקוטט עמו ולא להניחו לגנוב.

אמר רב: כלסטים מזויין.

איבעיא להו: לסטים מזויין ורועה מזויין, מהו? האם צריך הרועה לריב עמו?

מי אמרינן, אוקי גברא להדי גברא, והיות וגם הרועה מזויין, היה לו לריב עמו.

או דלמא, האי [הלסטים] מסר נפשיה להסתכן ולגנוב, שעל מנת כן הוא בא. והאי [הרועה] לא מסר נפשיה, ואינו חייב להסתכן בשביל הבהמות.

ופושטת הגמרא את הספק: מסתברא, דהאי מסר נפשיה, והאי לא מסר נפשיה. ופטור מלשלם אם הניחו לגנוב, שאינו חייב להסתכן לריב עמו.

אמר שאל ליה אביי לרבה: אם אירע מעשה, שבו אשכחיה [מצאון] רועה לגנוב, ואמר ליה הרועה לגנוב: גנבא פריא [גנוב סרוח], בדוכתא פלניא יתבינן, במקום פלוני אנו רועים בהמותינו, כך וכך גברי איכא בהדן, א-צא יש איתנו כך וכך בני אדם, ואם תבא לגזול, תמות. כך וכך כלבי איכא בהדן, כך וכך זוקתא, מקלעים של אבן פסיקא לך, קבועות לנו שם.

ואזל הגנוב לשם, ושקל מיניה [וגנוב ממנו], מאי? האם חייב הרועה לשלם או לא? שהרי היה לו לרועה שמירה מן הגנוב, ואף על פי כן הצליח לגנוב ומה יעשה.

אמר ליה: חייב הרועה לשלם, שהרי נחשב הדבר כאילו הוליכן למקום גרודי חיה ולסטים. כי לא היה לו לספר לגנוב כל זה, ומחמת שסיפר לו, הוא בא לשם.

מתניתין:

א. מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה, ואם יקרה נזק לפקדון, יהיה נאמן לומר שלא פשע בשמירה ולא יצטרך להשבע.

והשואל, החייב באונסים, יכול להתנות להיות פטור מלשלם את האונסים

נושא שכר והשובר יכולים להתנות להיות פטורין משבועה. ואם יקרה נזק יהיו נאמנים לומר שהוא מחמת אונס בלא להשבע, ומלשלם, להיות פטורים מלשלם על גניבה